

מזמור אשכנז קהל יהודה דף פ"ד סוף ע"ד ובשומ" נודע
ביהודה מהדורא חנינא אורח חיים ס' ק"כ ובשומ" נודע
מלא הרושים מהדורא חנינא דף ק"ל ע"ד ובשומ" נודע
הנז"ל (באות ל"ח) ולהגאון חקרי לב בזכרונותיו בסוף ספר
ישרי לב דף ק"ך ע"ג ולהרב בית דוד צפרק א' דפאה משנה ה'
הובאו דברי' בפתח הדביר חלק שלישי ס' שמ"ג אות ב':
ושומ" נודע בש"ס בקידושין דף ל"ה ע"א דאף למאן דאמר שני
כתובים הבאים כאחד מלמדים שלשה כתובים אין
מלמדים והרב מקום שמואל בשער התירולים דף מ"ה ע"ד
על דברי מוהרש"א למגילה י"א כתב דאף למאן דאמר שני כתובים
הבאים כאחד אין מלמדין שלשה ודאי מלמדין ושפיר קמוציב
עליה רב אחד מרבני דורנו י"ז במחברת חורה מלין שנת תרמ"ז
חוברת א' ס' ט' דאזיל בתר איפכא ממה שאמרו בש"ס וכן
חמה על ה"ה רל"ץ בעל ספר חקי חיים בקונטרס בחי אבות
שבספר ישמח לב למד ברירה שנמשך אחר סברת הרב מקום
שמואל הנ"ל והוא חמוה :

כלל ב"י שתיקה כהודאה עיין מה שז"ל בזה הרב מוהרש"א
דלדאי נר"ו בספרו הבביר ויקרא אברהם
בזמן משפט ס' ל"ג מחשבות רבן קמאי ובחראי הרבה מאד
ועיין ישרי לב דף פ"ז אות קס"ב ודף ק"ך אות י"ד ובשומ" נודע
בשמים ראש ס' ק"ל ובגמל יחק חלק שני הנדפס חדש
להגאון המפורסם מר קשיא מהר"ץ אלחנן בדף ס"ד ע"ד
והלכה האריך מאד בענין שתיקה כהודאה לכמה עניינים עיין
שם בפלאות מתורתו :

כ"ה ב"א שלוחו של אדם כמותו. התוספות ביבמות דף
ק"א (ד"ה וקראו) הביאו כמה מקומות
דמעטין מקרא דשלוחו לאו כמותו ורבינו עקיבא איגר בגליון
הש"ס ל"ן עוד כמה מקומות בש"ס הירושלמי וטורא כהנים
ומכילתא עיין שם ועיין תוספות ריש ערכין (ד"ה קרבנו. שם
לא הוכירו הפרה כיון דאינו אלא לרבי יאשיה ואיכא בלאו הכי
שלשה כתובים) ונעלם מרבנו עקיבא איגר דברי המשנה למך
פרק שלישי מהלכות עבדים הלכה ט' (ד"ה האדון) עיין שם
ומרבנו המשנה למך נעלם דברי התוספות דיבמות הנ"ל כעיון
שם ועיין כמה שהבאתי בשדי חמד חלק אסיפת ד"נים מערכת
חליה ס' ב' אות ט"ו סעיף קטן ד' (ד"ה אך נראה) ובסעיף
קטן ה' (ד"ה ודע) :

ל"א אמרינן שלוחו של אדם כמותו לענין שבעת ציטוי ל' לחברו
שישבע בעבורו ויחשב כאלו נשבע הוא עצמו עיין להרב
משנת ר' אליעזר ח"ב בזכרונותיו דף ל"ג אות י"ד בשם הגאון
נודע ביהודה יורה דעה ס' ס"ז דמהני וחלה השבעה ובשם
הרב ידיו של משה כתב דרבנו מוהרימ"ט חולק על דין זה ואין
ספר ידיו של משה מזוי אל"ל. ולפי הנראה היא תשובה הרב
מוהרימ"ט חלק ראשון ס' קכ"ז (ד"ה מיהו) שכתב דאין אדם
יכול לעשות שליח להקדיש איזה דבר דמילי לא מימסרי לשליח
ועיין נודע ביהודה חלק שני חלק יורה דעה ס' קמ"ז מה
שהשיגוהו מתוספות נזיר י"א (ד"ה דהוי) שכתבו דנזירות אי
אפשר על ידי שליח והרב בנו האריך ועיין שם מה שכתב על
דברי הרב מוהרימ"ט ומה שז"ל במשנת ר"א שם פסקי נראה
דרגונו לומר פסקים וכתבים הלא המה בסימן רנ"ד עיין בנודע
ביהודה הנ"ל. וספר כנסת הגדולה חזן משפט חלק שני ומטה
שלמה שז"ל במשנת ר"א הנ"ל אינם מזייים אל"ל. ועיין פתמי
משובה יורה דעה ס' רל"ז ויש טעות סופר שם שז"ל נודע
ביהודה מהדורא חנינא יורה דעה ס' מ"ז ולריך להיות קמ"ז.
ועיין זכור לאברהם חגיגה דף מ"א ע"א ובשומ" נודע
יוסף הנדפס מחשך האריך בזה בחלק אורח חיים ס' כ"ה
ועיין להגאון מהר"ם הכהן ראשפורה בספר מים חיים חלק
יורה דעה ס' כ"ה מה שהשיג על הנודע ביהודה הנ"ל ממה
שכתב מרן הבית יוסף אורח חיים סוף ס' תל"ד ועיין בתשובות
בשמים ראש כנסת וזרענא סוף ס' ר"ד (בד"ה שור) מה
שחמה על דברי הנודע ביהודה ס' ס"ז הנ"ל ורמזו בגליון
רש"א

מיהו הנפש מותר אלא דמדברבן אסור כבי האי גוונא משום
דבר הרשות ומשום חורה מותר וכן יש לדקדק מדברי ריב"ז
ביורה דעה ס' שמ"ד אצל על אדם גדול בחורה שמת הכל
מותר אם אינו מכין אלא על התורה ומלות שבעלו עד כאן.
ואם איחא דכל שפועה כן משום דבר אחר שכתב מסיבת מיתתו
אפילו אם עושה בשעת מיתתו שרי למס לי משום אדם גדול
וכו' אלא ודאי דאף על גב דכל שפועה משום לער אחר כעבדה
ספינתו וכו' שרי וכמו שכתב מרן הבית יוסף בס' ק"פ (ועיין
לעיל במערכת הקי"ף כלל ח' לענין קרחה) מכל מקום בפני
המח אסור רק משום אדם גדול שרי ועיין לעמיתנו בחורה
רב אחאי גאון כמוהרנ"ל ז"ל הובא בספר מלאכת שלמה דף
ק"ב ע"ד דסבירא ליה נמי הכי אלא דנראה דסבירא ליה דאסור
מן התורה ועמו הסליחה רבה :

כלל ל"ח שני כתובים הבאים כאחד אין מלמדים הרב
מח"מ ¹²³⁴⁵⁶⁷ בתו כנסיות בחלק בית האסופים דף כ"ב
ע"ב (ד"ה ולענ"ד) כתב בשם הרב יבין שמועה בשם הרב
ה"ע דשני כתובים דאחד יכול ללמוד מחברו הגם דאין חברו
יכול ללמוד הימנו הוי שני כתובים הבאים כאחד ואין מלמדים
וספר יבין שמועה אינו מזוי אל"ל וראיתי להתוספות בקידושין
דף ח"ן ע"א שכתבו כן להדיא עיין להגאון מלא הרושים
במהדורא חנינא דף ט"ל ע"ד אות ה' והתוספות ר"ד שם
כתבו דהוה מלי להקשות דלאו באים כאחד כינהו דלא דמו
אהדרי עד כאן ונראה דכתבו כן משום קושית שנית שכתוספות
דעבודה זרה נמי לא מלי אחי משביעית עיין שם וקל להבין
ועיין בחידושי הרשב"א שם. ועיין עוד תוספות שבעות כ"ו
ע"ב (ד"ה משום) ואף על גב דתורתא וכו' מכל מקום קדשים
ילפי מתורתא וכו' ועיין להרב מוהר"ם אלשקר ס' כ"ט וס'
ל' והרב מקנא אברהם במהדורא חנינא אות המ"א (ד"ה
ולענין) ולהרב פרי חדש בחידושו על הרמב"ם פרק שמיני
מהלכות עבודה זרה הלכה א' שכתב דהרמב"ם סבירא ליה
כקושים התוספות דכבי האי גוונא מלמדין ופסק לחומרא וכן כתב
הרב מע"ר שם בשם הרב מוהרש"א לריך לומר דכונתם על
קושית השנית שכתוספות ומכל מקום חמוה לפי קולר עניות
דעמי מאחר דבש"ס אמרו בזה דהוה ליה שני כתובים הבאים
כאחד ואין מלמדין מי יוכל להתחכם ולומר בסיף משום איזו
קושית ועיין שומ" נודע ביהודה מהדורא חנינא אורח חיים ס' ג'
(ד"ה וכוה) ועיין פסחים דף מ"ה ע"א. ועיין חסם סופר יורה
דעה ס' סכ"א שהקשה דאחאי לא נילף דשלוחו של אדם כמותו
מדגלי קרא בהפרה ושאלה בבעלים דאין שלוחו כמותו מכלל
דבעלמא שלוחו כמותו. ומירץ דתרוויכו אינטיכו דשאלה
מהפרה לא אחי דהוי מילי והפרה משאלה נמי לא אחי וכו'
עיין שם שנחמק והולך לזה משום דאם לא ק אף אי שאלה
מהפרה לא אחי מכל מקום אי הפרה אחי משאלה הוי שני כתובים
ואין מלמדים. ויש לעיין בזה בספר ביכורי שלמה הנדפס
מחדש בס' ר"ה אות ב' וג' וריש סימן ל"ח ואחרי הלבי פרק
מרבוב דף פ"ז (סוף ד"ה והנה) ושער המלך הלכות עבודה זרה
פרק י"ד הלכה ג' (ד"ה ודע שכלל זה) :

ודע דחקירת החסם סופר היא רק לדעת התוספות בקידושין
דף ל"ד דשני כתובים הבאים כאחד הוי כמיטוטא דבעלמא
הדין בסיף אצל לדעת רש"י שם דבעלמא לא ידעין איך הוא
הדין לא קשיא מידי דאינטיריך שפיר למילף שש"כ ולא ילפינן
מהשני כתובים וכו' בספר עיין מלא הרושים שם אות ט'
ווי"ד וק"ל :

כלל מ"ב שני כתובים וכו'. כתב הרב מוהר"ם אלשקר
סימן ל' (ד"ה גם בעיני) דהרמ"ה פוסק
כמאן דאמר אין מלמדין כיון דפליגי ר"י ורבנן יחיד ורבים
וכו' עיין שם ומרן כסף משנה ריש פרק שמיני מהלכות עבודה
זרה (בד"ה כמה דברים אמורים) כתב דסוגיין כמאן דאמר אין
מלמדין והלריך עיין דברי הרמב"ם שם. ועיין להרבני דברי
אחת בקונטרס ו' (ד"ה וראיתי להרמב"ם) בד' ע"ט ע"א